Negyedik évfolyam. 15. szám. **Rimaszombat, 1895. április 7.**

Előfizetési feltételek.
Egész évre . 5 frt — kr.
Félévre . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, községi jegyzők és tanitók részére egész évre 3 frt.
Italmérők és koresmárosok részére az „Italmérők Közlönyével" együtt egész évre 4 frt.

Az előfizetések postautalványnyal eszközlendők.

Egyes számok **10** krával kaphatók a kiadóhv.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A GÖMÖRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdetések.
□ centimeterenként 2 kr., többszöriért 1½ kr. fizetendő. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBEN
minden 3 hasábos garmond sor dija 15 kr. Hirdetőirodák, előfizetők vagy gyakori hirdetők tetemes dijkedvezményben részesülnek.

kéziratok a szerkesztőséghez (Belpiacz, Samarjay-féle ház I. em.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelős szerkesztő: Dr SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
VASÁRNAP.

A hirdetések, előfizetések, **reklamációk,** a kiadóhivatalba (Főtér, 8. szám alá) **intézendők.**
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a *Reuter* ügynökség és a *Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája* Budapest, Granátos-ut a **1 szám.**

Az ezer éves magyar nemzet.

Irta VASZARY KOLOS biboros herczegprimás.*)

A történetirás czélja: feltámasztani a multat halottaiból, épülésünkre, okulásunkra.

Ezért a történet ismerete életbevágó fontos dolog, mert jól mondja egyik jeles irónk, hogy: »a történelem lehet egyedül a nemzeti lelkesedésnek és emelkedésnek, a tett- és erőmeritésnek valódi kutforrása.«

Ki ne emlékeznék tar homlokkal, ősz fürtökkel is kegyeletesen azon estékre, midőn áhitattal csüngtünk édes anyánk beszédes ajakán, hallgatva a régi magyar hősök vitéz tetteit?

Ki ne emlékeznék élénk hálával azon lelkes férfiakra, kik elragadó vonásokkal rajzolták elénk hazai történetünk nagy alakjait?

Valamint hogy felbuzdultam magam is mindig kedves tanitványaim meleg érdeklődésétől, melylyel magyar történeti előadásaimat hallgatták.

És most, midőn nemzetem, hazám ezer éves történelméhez bevezetésül e sorokat irom, bár vérem gyorsan lüktet, szivem hangosan dobog, tollam mégis igen gyenge, leirni azon erős érzelmeket, melyek egész valómat eltöltték.

*

Ezer éve, hogy Árpád e hazát elfoglalta. Nagy idő egy nemzet életében is!

Világrészünkben melyik az a nemzet, bármily müvelt, bármily hatalmas volt legyen is, mely a mienkhez hasonló ezer éves multtal bir?!

Hellas, a müveltség hazája, nem élt ezer évig.

Róma, a világ eddigelé leghatalmasabbnak ismert állama, alig nyolczszáz éves fönállásakor Augusztus halála után már haldokolni kezdett.

Egyes császárai ugy tünnek föl, mint agóniában fellobbanó végső életerő jelenségei!

És nemzetünk?

Az ezer év folyamán nem hogy meg nem öregedett, ellenkezőleg ifju erővel halad a második ezredév hajnalán előre!

Ha arról elmélkedem, hogy ily nagy idő alatt mennyi és mily hatalmas népek züllöttek el, vagy olvadtak más népekbe vagy idegen kormányzás alatt élve vesztették el hegemoniájukat:

ha elgondolom, hogy nemzetünk minden rokon és testvér nélkül élt és él más faju népek között »nem ugyan elszigetelve valami magas hegyekben, de ki a sikra állitva«;

ha a történelmi könyv lapjain azt olvasom, hogy ezer év alatt mily óriási hatalmak zuditák fel ellenünk százezreiket, s hogy nemcsak ellenök küzdöttünk életre-halálra, hanem — fájdalom — szakadatlanul saját magunkkal is:

ha meggondolom, hogy a nemzeti lét egyik alapjának, anyai nyelvünknek majdnem századokon át teljes elhanyagolása mellett is föntartottuk nemzetiségünket:

el kell ismernem, hogy Isten keze tartott fen bennünket Isten keze vezérelt ki bennünket Ázsiából már akkor, midőn a turk népek közt az izlam tömörülni kezdett, hogy annak egyik ága, a magyar, a törzsből elszakadva századok mulva védőbástyája legyen a keresztény Európának a hatalmassá vált izlam ellen.

Ezer **év!**

A honfoglalás nagy műve befejezve!

Bár a vitézséggel szerzett haza térei elegendők a nemzet befogadására, eltartására: mégis külföldre tör a harczias, nyugtalan nemzet; évtizedeken át kalandos hadjárataiban sok vért ontva, maga is vérzik; és midőn érzi, hogy anyagi veszteségeivel életereje is kimerül; midőn tapasztalja, hogy legyőzhetetlenségének varázshite eltünik, attól tartva, hogy épugy, mint törzsrokonai: a hunnok és magyarok, Európa megtorló boszujának eshetik áldozatul, az egyedüli mentő eszközt ragadja meg, s ez a mentőeszköz: a kereszténység felvétele.

Utódai azon ősöknek, kik csatabárdjaikat villogtatták a honfoglalásért — a szent kereszt jelvényét tűzik ki a hon megtartásáért.

In hoc signo!

Katona István, a magyar történetirás kiváló művelője, Attilla és Szent-István között párhuzamot vonva, igy szól:

»Attila amit szerzett, az meg nem maradott, amit István kezdett, az mindig fennáll.

Mi ennek az oka?

*) Vaszary Kolos herczegprimás e gyönyörü czikke bevezetése »A Magyar Nemzet Története« cz. milleniumi nagy történelmi münek, melynek első teljes kiadása az Athenaeum kiadásában márczius 27-én jelent meg.

TÁRCZA.

RÉGI DAL, RÉGI ELMULT IDŐKRŐL . . .

Az ember természetében fekszik, hogy nem elégszik meg a jelennel, sóvárogva emlékszik vissza a multra és nagy mértékben vágyódik jobb jövő után.

Ott borong az én lelkem is a multban, a melynek irott emlékeinél jól esik olykor-olykor időznöm. Lezajlott a »névtelen hősök« harcza, a magyar szabadságharcz; bekövetkeztek az elnyomatás, az önkénykedés szomoru évei, amelyeknél szomorubbak csakis apáink kedélyei voltak. A hatalom mint egy lidércz feküdt a nemzet testén és lázas szenvedélylyel elnyomott minden örömet, minden vigságot. De végre is bekövetkezett egy uj korszaknak hajnala, uj élet, uj remények. Egy sziv, egy lélek lett a nemzet ujra és meleg érverése érzett minden ténykedésében, minden mozdulatában.

Felpezsdült az élet a társadalmi működés minden terén; élénkebben dobogott a sziv a magyar köntös alatt; hegyek és völgyek visszhangzottak a magyar daltól, a magyar zenétől. Mindenütt eleven kedv, kicsapongó öröm; azt hitte volna az ember, hogy »soh'sem halunk meg«, hogy sohasem fogyunk ki a jókedvből, a kedélyes együttlétnek örömeiből.

Volt is dolga a czigánynak! Folyt a bor Hencidától Benczidáig, hullott a bankó, mint a hópehely. Név- és születésnapok, családi ünnepek, torok és lakomák követték egymást és »a hatalmas bőgő, mint egy óriás torok nyelte el az ezüst huszasokat, még bele sem csuklott!«

S elkellett ennek is mulnia? A keserü tapasztalások, az élet nehéz küzdelmei, a rohamos fejlődés lesodorták édes emlékeink himporát; a kor, az a kiméletet nem ismerő szörnyeteg, anyagias irányával, czudar önzésével rövid idő alatt kegyetlen pusztitást vitt véghez társadalmi életünkben! A barátságos együttlétet felváltotta az elzárkózottság s mig hajdan legalább a százrétü atyafiság igyekezett egymásközti jó viszonyt fenntartani a patriarchalis vendégszeretetet, addig ma mindenki visszahuzódik a társas együttlét örömeitől viskójába mint a teknős béka pánczéla alá; rideg szellem hatja át az embereket; irigység, féltékenység, lenézés, másrészt szükkeblüség, korlátolt gondolkozás, elhibázott modor elzsibbasztja a társadalmi tevékenységet, meghiusit minden egyesülésre czélzó törekvést.

A kaszinók, hajdan minden társadalmi mozgalomnak, mulatságnak központjai, ma komor filiszterek gyülhelyei; a mosolygó arczu menyecskék, vidor leánykák számüzve vannak e csarnokból, a fesztelen társalgást, az élénk eszmecseréket a »nemzeti biblia« leveleinek egyhangu csappanása, néhány órai kénytelenkelletlen együttlét váltotta fel és a hét órai harangszó könnyebbülést szerző megváltás, melynek hallatára mindenki siet a rideggé vált falak barátságtalan légköréből.

Napjainkban már csak a mese országába tartoznak azok a mulatságok, a midőn a fiatalok czigánynyal járták be a megyét farsangkor s vigságot, életet hozva mindenüvé, a hol megszálltak, felforgatva az uri házakat, falukat, ahol mindig tárt karokkal, szives vendégszeretettel fogadták őket. Hát a mostani fiatalság? Az is mulat, csakhogy másképpen . . .

S ha kérdezzük, mi annak az oka? ha kutatjuk az indokát, nem lesz nehéz azt megtalálnunk. A megélhetés nehéz gondjai, a mai kor reális iránya, a más csoportok iránti hajlam okozzák, hogy napjainkban sajnáljuk ilynemü mulatságra a pénzt; de másrészt a mamák is okai annak, hogy a fiatalság mai nap nem mulattatja, nem tanczoltatja leányaikat annyira, mint hajdan őket udvarlóik.

Mit tesznek arra nézve, hogy a fiatalságot családjuk körébe vonzzák, hogy annak alkalmat adjanak barátságosabb, bensőbb érintkezésre? A társas összejövetelek, házimulatságok, estélyek ideje lejárt és csak hiréből ismeri a mai fiatalság.

Ennek köszönhető, hogy a fiatalok közti érintkezés hideg, az azok közti viszony feszült és mesterkélt, társalgásuk merev és szabályokhoz kötött. Már pedig ily érintkezés nem szerez örömet egyik félnek sem s igy nem csoda, ha nem igen keresik egymást, nem mulatnak, nem tánczolnak együtt.

Bezzeg másképen volt még csak egy évtizeddel is ezelőtt!

Nem ugy van most, mint volt régen;
Nem az a nap süt az égen,
Nem ugy illatoz a virág,
Kétszinüvé lett a világ.

Amaz Isten ostora, ez Krisztus apostola volt, amaz a fegyverek megdönthető hatalmán, emez a hit megdönthetlen kőszálán épitett.«

Ezen régi kőszikla védő fala mellett emelkedik a fiatal magyar haza erős épülete.

Csodálatos a kereszténységnek megelevenitő, megifjitó hatása a népek életében — csodálatos nemzetünkében is.

A magyar nép homlokáról lecsurgó keresztviz az erkölcsi ujjászületés fürdője; a befogadott uj vallás társadalmi és politikai léte megizmosodásának leghatékonyabb tényezője.

Európa szivében ezentul nem idegen, nem ellenség többé a magyar.

Bölcs okulással nyujt békejobbot szomszédainak s beáll a nemzet gondviselésszerü küldetésének korszaka; kik azelőtt rettenetesek voltak a nyugati népek megtámadásában, most hosszu időn át rettenthetlenek azok védelmében; oltalmazók a keletről rohanó áramlatok ellen, védők még fajrokonaik ellen is.

A nemzet ős természete a szent hit nemesitő hatása alatt gazdag forrásává leszen a legszebb erényeknek. A szilaj harczi kedv bajnoki hévvé tisztul, mely egyaránt tud küzdeni és vérzeni Istenért, honért és embertársaiért; a zsákmányolás merész vágyát fékezi a jog tisztelete, nagylelkűség szedi le a szolgák ezreiről a rabság bilincseit, ezáltal hatalmas ébresztőjévé leszen a közszabadság tudatának.

Midőn a táltosok szavai elnémulnak s az igaz hit szolgáinak ajkain zendül meg az oktató ige, a sátrak állandó lakhelyekké, a kardok sarlókká, a lándzsák ekevassá alakulnak; ime a békés foglalkozás első életnyilvánulása

Hadur oltárai felett merész alkotásu templomok törnek a magasba, épugy, mint a hit, melynek kebelében felsarjadoztak: ime a művészetek kezdete.

A keresztnek bocsánatszava győz a sziveken s hajlékot emel Szent Lázár szegényeinek: ez a könyörület diadala.

A kereszténység szellemből nyer tartalmat az élet, merit tiszta tápot a lelkesedés, erőt a tettvágy, sikert a munkálkodás.

Ezen nemzeti átalakuláshoz, a kereszténységnek benső igazságán, erején kivül, nem csekély mérvben hozzájárult azon körülmény, hogy nemzetünket a jó Isten a honalapitás első századában világtörténelmileg is kimagasló fejedelmi férfiakkal áldotta meg, kik a keresztény és hazafias erényeket nemcsak ajkukon hangoztatták, nemcsak szivükben ápolták, hanem tetteikben is nyilvánitották és a nemzet zömének azon téves hitét, hogy az ősi vallás megszüntével megdől ősi szabadsága és alkotmánya, eloszlatták.

Ilyenek voltak:

Szent-István, az apostol és honalapitó,

Szent-Imre, a szeplőtelen életü hitvalló,

az életszentséget a harczi hősiséggel párositani tudó Szent László,

a korát műveltségben fölülmuló Kálmán, a bölcs törvényhozó.

A későbbi időben is történeti multunk egyes fényes korszakai egyes nagy férfiak nevéhez füződnek, kik midőn elhunytanak, mint letüntével a napnak, alkony áll be, mert a velök s körülöttük pályát futók, mint a bolygók, fényüket nem önmagukban birták, hanem a naptól kapták s ép ezért a kultura mezején már az Árpádok alatt virágzott, utóbb az Anjouk és a Hollós Mátyás alatt gyümölcsözővé fejlődött műveltségünk — nem találván ápoló kezekre — hervadásnak indult.

Részben nem is csoda, mert a XIV. században megkezdett és a következő három századon át tartott szakadatlan külés belharczok alatt csakis a vitézség pálmája s nem a béke olajága virult s a nemzet, mely egyik kezében kardját a haza védelmére, másik kezében az ekét földje művelésére kényszerittetett tartani, szellemi művelődésére gondot nem fordithatott. Mindezek daczára azon számosak között, kik vagyonukat vagy vérüket és életüket áldozatul tevék a haza oltárára, egyeseket, mint fénylő, még ma is világitó meteorok tüntek fel a kultura egén.

A viharok után következő, de különösen a jelen század második felében a tudomány, a művészet, az ipar, a gazdászat, a kereskedelem, szóval szellemi és anyagi ügyeink oly erős lendületet nyernek, milyenhez hasonlót nem találunk fajunk multjában

Évtizedek alatt századokat haladunk és csaknem egész külső életünk, gondolkozásunk, állami és társadalmi viszonyaink átalakulnak.

Vajjon e rohamos haladás előnyös leend-e reánk nézve?

Vajjon mélyre lehatolt gyökerei azon erős tölgynek, melynek leveleit oly sokszor tépdelték meg, ágait oly sokszor tördelték le a hosszu idő nagy viharjai, változott talajban meg fogja-e találni azon táperőt, mely ezer éven át fentartotta?

»Isten, király, haza«, hármas jelszó alatt szerezte és tartotta meg a nemzet ősi erényeit; ezen jelszó alatt áztatta elődeink vére a haza földjét, ezen jelszó alatt kell azt a munka veritékének öntözníe.

És e nagy, e nemes munkában vegyen részt minden honpolgár. Aki helyét becsülettel betölti, hazájának, embertársainak boldogitására törekszik, az nem hiába él, akár magas, akár alacsony polczon van, akár tuléli őt neve, akár nem.

Olvassuk és tanulmányozzuk ezer éves multunknak történelmét, mely azonban csak ugy lesz reánk nézve az élet mestere, a jövőnek kalauza, ha mélyen szivünkbe véssük és az életben követjük őseink erényeit, ha feledjük és kerüljük őseink büneit

Urunk! Istenünk!

Egy egész nemzet fiai, milliók és milliók borulnak előtted arczra, hálát adva véghetetlen irgalmadért, hogy bennünket örvendetes napokkal boldogitottál, hogy szomoru éveinkben el nem hagytál és ezer évig kegyelmeddel fentartottál.

Légy áldva Urunk Istenünk kimondhatatlan jóságodért!

Oltárod előtt leborulva kérünk, ne vond meg tőlünk áldó kezedet, vezess, oltalmazz bennünket a jövőben is!

Tiszolcz-Zólyombrezó.

A »Budapesti Hirlap« egyik legközelebbi száma közgazdasági rovatában erős kritika alá veszi ezen vonal szükségességét, a protekczió jellegével ruházza fel a tetemes állami hozzájárulást, végül pedig azt is mondja, ha már szükség van erre a vasutra, miért nem épiti ki maga az állam, s miért adja egy magánengedményesnek, vagy részvénytársaságnak, — amit szintén protekczió jellegével ruház fel, e réven rejtett érdekről beszél.

Nem kivánunk mi kormánypolitikát védeni, mert nem tartozik ez hivatásunk körébe, hanem e részben megelégszünk azzal, hogy nincs csufosabb dolog, mint minden kérdésből politikai pártkérdést csinálni.

Itt Gömörben még hála az égnek nem jutottunk annyira, hogy a kritikát igazán közérdekü kezdeményezések, dolgok felett a szerint gyakorolják, hogy kitől jön az, miféle párthoz tartozó férfiu kezdeményez, vagy visz keresztül valamely a közügyre nézvest üdvös dolgot.

Hála Isten a hamisitatlan közszellemből maradt annyi, hogy a jót dicsérjük bárkitől jőjjön is, és a közügynek használó férfiu tetteit elösmerjük, bármely párthoz tartozzék is.

Vármegyénk közszelleme még nem veszitette el ezt a nemes zománczot, ezt a diszt, a melyet a pártszenvedély más megyékben rég lekoptatott, rég összezuzott, nem hagyva mást hátra, mint komisz sivárságot.

Nálunk — egy pár ripőkőt leszámitva — még az ellenfél is tudja tisztelni ellenlábasát, és tudja éltetni ellenzéki képviselő a főispánt és a főispán méltányos feje a vármegyének.

Nálunk az ellenzék szereplése tisztelt, és a kormánypárté nem elhalmozott aljas gyanusitásokkal.

És ép ezért, a gömörmegyei ujabb vasutügyek is a közérdek szempontjából lettek elbirálva, és a mi kivált az ujabb időben e téren történt, minden oldalról osztatlan elismerésben részesült.

Ép ezért, de kivált, mert mindig kiváló szószólói voltunk a tiszolcz—zólyombrezói vasutnak, kötelességünk ezen vasut ügyét kellő komoly védelemben részesiteni.

A vád, mely ezen vasut ellen irányul, hogy tetemes az állami hozzájárulás.

A vasutaknak a törveny által előirt 35 százaléknyi törzsrészvényeit az érdekeltek biztositják oly mértékben, a mily mértékben az érdekük fennáll, s minthogy a tervezett vonal a kincstárnak nagy érdekeivel kapcsolatos, természetes, hogy a kincstár is tetemesebb összeggel járul a törzsrészvenyek jegyzéséhez.

A póstakincstár érdeke a legegyszerübb, és legelőnyösebben igazolható. Ennél a vasutnál ez a tétel a törvényes 20 százalék maximumon alul marad 12 százalékkal.

Az erdőkincstár az állami erdőségek óriási forgalma által van indokolva, a bányakincstár a zólyombrezói és tiszolczi állami vasművek által, a melyek jelentőségben azáltal is nyerni fognak, hogy össze lesznek kötve egymással, és a Tiszolczon termelt vas, mely például 1893. évben 151.670 kgmot tett ki, a zólyombrezói vasfinomitóba nem 201 kilométeren, hanem csak 43 kilométeren fogják vinni, a mi áll a tiszolczi mészkőbányákból a zólyombrezói vasgyárba szállitott nagy mennyiségű mészkőről is.

A pénzügyi kincstár érdekeltségét igazolja, hogy ezen uj vonal által egy uj kedvezőbb utirány létesül a Rutka felül Zólyomon át Tiszolczra, Likérre és tovább Miskolcz felé jövő fa, vas, kőszén és egyéb áruknak, ami még kedvezőbb relatiot létesit a dobsinai, bánrévei, ózdi, miskolczi vonalak felol Rutka fele törekvő átmeneti, valamint a zólyomi és gömöri iparművek felé irányuló forgalomnak.

Igy pl. Andrássy Géza-féle vasművek vasterményei nagyrészt Zólyombrezó és Bikásra kerülnek finomitásra, ezek tehát Feledtől megfutnak például Zólyombrezóig 93 kilométert, eddig megfutottak 162 kilométert, vagyis a relatió 59 kméterrel kedvezőbb leend. És áll ez minden Feled felől Rutkának Tiszolczon át menő árura, a füleki iránynyal szemben.

Most már ha tekintetbe vesszük azt az óriási faquantumot, a mely Gömörből és a szomszédos vidékből Rutkának megy és viszont Rutka felől Miskolcznak jön, ha tekintetbe veszszük, hogy a vastermelés mennyisége Gömörben 158,462.052 kg. volt 1893-ban 6,292.332 frt értékkel, hogy más gyáripar is mily sok piaczi terméket hoz felszinre, ha tekintetbe vosszük, hogy Gömörben 40.030,444.177 négyszög méter területen, Borsodban 27.008.588.169 négyszög méter területen müvelik a bányaipart, akkor képzeletben képet alkothatunk, hogy Gömörben minden iparvasut nagy nemzetgazdasági vivmány az iparnak, és hogyha az a vonal fővonalakat köt össze, akkor az az általános forgalomnak is fontos tényezőjévé leend, a melylyel szemben személyes érdekek motivumát emlegetni oly kicsinyes dolog, a mely a béka-egérharczra emlékeztet.

De maga a boldogult br. Kemény Gábor is kimondotta az igazságot, hogy szerencsésebb vállalatot nem ösmer a gömöri iparvasutaknál, a melyek az ipar felvirágoztatását biztositják, de egyuttal a pénzügyi eredményt is meghozzák. Nincs tehát itt szükség valamely a magyar állammal kötendő titkos kartelre, hogy a magyar államvasut megosztja a forgalmat, tényleg azonban nem teszi, hanem csak fizeti a hányadot.

Ez a vonal megfog élni ily kartell nélkül is, ha pedig a forgalom egy része ide utaltatik, azt az előnyös rövidebb ut és a fővonal tultömöttsége fogja eredményezni, mi tárgyilagos eszközökkel megállapitható, a szubjektiv gyanusitó vélekedés tehát eltörpül.

Vajjon mit szóltunk volna, ha a pelsőczmurányi vasutat is valaki személyes vagy kormánygyanusitásra használta volna fel? Azt egyszerüen kinevettük volna! Nos pedig a tiszolczzólyombrezói vonal még többet fog jelenteni Gömörnek, de különösen Rimaszombatnak, — a kinek ez az előny egy krajczárjába sem fog kerülni.

Fel lett, sőt legszivesebben és legtöbb sulylyal hozva, hogy ha az állam oly tetemes összeggel járul a vasutépitéshez, akkor miért nem épiti fel maga?

Egyszerűen, mert igy egy pár százezer forint erejéig vállal el rizikót, ha pedig maga épiti fel, több mint 3,200 000 frtért, mert ezért az összegert felépitik a vállalkozók, de nem az állam.

Aztán egész más jellegü egy pár százezer frt törzsrészvényt jegyezni, a mely mint a jelen esetben biztos kamatozást fog hozni, mint pár milliót kérni a parlamenttől egy kis vonal kiépitésére?! Nem hiszem, hogy akadna-e bármilyen párti minisztérium, aki a mai viszonyok mellett a parlament elé állana azzal, hogy kér 4 milliócskát a tiszolcz-zólyombrezói vasutra!

Azt a kormányt pozdarjává törnék.

De mivel ez igy van, nem szabad felhasználni igaz tényeket gyenge ferditéssel csunya gyanusitásra, mert ha a philoxera ronda pusztitásokat visz véghez a magyar nemzeti vagyonban, a gyanusitás az az erkölcsi métely, a mely segélyével demoralizálni lehet legjobban a társadalmat, és amelylyel máris sok pusztitást tettek a magyar közéletben.

Mi a tiszolcz-zólyombrezói vasutat, mint a közszükséglet müvét, a köztudat által helyeselt, a közvélemény rokonszenve által kisért müvet tekintettük mindig, s Kubinyi Gézát szivesen ünnepeljük mint vármegyei forgalmi és közgazdasági fejlődésünk öntudatos és erélyes uttörőjét, kitartó munkását és kivánjuk, hogy küzdelmét győzelem koszoruzza, ami nemcsak a vasut létrejötteben fog nyilvánulni, hanem hogy az annak mentén levő iparmüvek fel fognak virágozni, a megszüntek feltámadni, s egész uj müvek keletkezni.

Mi pedig vasutügyünkért harczolunk tovább is azzal a nyiltsággal, mint eddig tettük.

Dr. Szeless Ödön.

HIREK.

— **Hámos László** vármegyénk szeretett főispánja, e hó 6-án Rimaszombatba érkezett és több napot fog városunkban időzni, hétfőn, 8-án pedig elnökölni fog a közigazgatási bizottság ülésén. Ő méltósága szokásához hiven ittlétét felhasználja, hogy a társadalom elökelőségeivel sűrűn érintkezzék, miből közéletünkre csak előnyök származhatnak.

— **Müestély**. Rimaszombat és Vidéke jótékony nőegyesülete f. hó 19-én a vármegyei közgyülés első napján müestélyt rendez a mely a város és vármegyénk közönségének szine-javát fogja összehozni a Három-Rózsa nagytermében. A müestély örvendetes jelensége lesz kulturalis életünknek, mert a társadalom jótékonyságának nemes zászlaja alatt egyesiti a jótékonyság hiveit, és összehozza a társadalom erőit a müvészet, dal és zene szolgálatában. Örvendetes, hogy a közremüködők a müvelt társadalom köréből mellőztekintetek mellőzésével lettek a nemes ügynek megnyerve, s mig a közönség szórakozni fog, a vármegyei gyülés közönsége örvendetes tudomást fog venni Rimaszombat székváros kulturalis erejéről, az árvák és elhagyatottak pedig áldva fogják emlegetni a jótékonyság angyalait. Első helyen kell emliteni az egyesület elnöknőjét, Bornemisza Lászlónőt és igazgatónőjét Kern Adolfnét, kik fáradságot nem ösmerő buzgalommal igyekezték a programmot teljessé tenni, a sikert biztositó intézkedéseket keresztülvinni, s kiváló buzgóságuk, a melyben mellettük fáradoztak, Marton Jánosné, Groó Vilmosné és Beliczky Viktorné mindenesetre a kivánt eredményt megfogja hozni. Az est fényet bizonyára emelni fogja az is, hogy főispánunk kedves családjából Máriássy Margit urhölgy is résztvesz a szereplők közt. Müsor. I. szakasz. 1. »Falu végén kurta korcsma« férfikar Wuschingtól, előadja a rimaszombati dalárda. 2. a) »Merengés a tengernél« ábránd Székely Imrétől, zongorán előadja Soós Irén k. a.; b) Il trovatore« Verditől, hegedű-szóló, előadja dr. Veres Samu ur, zongorán kiséri Soós Irén k. a. 3. »A lelkiismeret« Hugó Viktortól, ford. Szász Károly, szavalja Komjáthy Gizella k. a. 4. »Népdal-egyveleg« magándal, énekli Danielisz Etelka k. a. 5. »A fonóházban« élőkép. Közremüködők: Marton Jánosné, Szeless Ödönné és Szentmiklóssy Istvánné urnők; Benyó Aranka, Kishonthy Anna, Krompecher Anna, Madarász Panna, Máriássy Margit, Mihalik Margit, Papszász Irén és Zachar Mariska kisasszonyok; Baksay Dezső, Diószeghy Zsigmond, Fáy Antal, Hámos Aladár, Szabó Elemér, Szeleczky Zoltán és Szentmiklóssy Béla urak. II. szakasz. »Üdv, áldás lengje át« vegyes kar Haendeltől, előadják Danielisz Etelka, Rábely Kattcza, Rásky Etelka kisasszonyok és Perecz Samu, dr. Veres Samu, Huszt Lajos, Rábely Miklós, vezeti Váry János, a dalárda karmestere. 2. »Magyar népdalok«, zongorán előadja Horváth Sárika k. a. 3. »A bál után« monológ Szécsy Ferenczről, előadja Ángyal Matild k. a. 4. »Magyar dalok«, tilinkón előadja Dessewffy Gizella k. a. 5. »A tavasz ébredése« élőkép. Közremüködők: Baksay Gizella, Farkas Matild, Fáy Lenke, Holländer Margit, Jesko Sárika, Kern Jolán, Máriássy Anna, Máriássy Margit, Mihalik Margit, Papszász Irén és Rosenauer Olga kisasszonyok; Badiny Jolánka, Beliczky Bőske, Miskolczy Riza és Szabó Lenke.

— **A tavasz** kezdetét sok minden jelenti. Egy biztos hirnöke, hogy a fürdők megnyilnak. Mint levelezőink értesitenek bennünket a csizi, várgedei, rozsnyói és levárti fürdők május 1-én nyilnak meg.

— **Vásár**. Folyó hó 5-én és 6-án Rimaszombatban meglehetős sikerrel folyt le a vásár. Kivált az állatvásár volt nagyon sikerült. Kevésbé volt népes az áruvásár, ami azt bizonyitja, hogy a tél nagyon hosszu volt, s teljesen kimeritette a közönség pénzerejét és amit eladásai utján kapott, azt a nagyon is szükséges gazdasági befektetésekre kellett forditani.

— **Fürdői** congressus volt az elmult héten Budapesten. A nagyérdekü kongressus a magyar fürdők ügyének fejlesztésével foglalkozott. Megyei fürdőink közül Csiz volt legerősebben képviselve, ami nagyon is helyes dolog volt, mert ideje, hogy ez a fürdő már minél nagyobb körben nyerjen népszerüséget. A congressus egyik vivmánya, hogy dr. Ángyán Béla, a tekintélyes egyetemi tanár nyiltan kimondotta, hogy a lipiki vizben nincsen jód. A csizi fürdő tehát az egyetüli jódvizes fürdő hazánkban és széles más vidéken is. A csizi fürdő képviselői voltak: Glósz Arthur, Molnár J zsef, Pazár Gusztáv.

— **A magyarság hivei**. A zólyomi evang. egyház a mult héten tartotta autonomikus ülését Thebusz János esperes elnöklete alatt. A számvizsgáló-bizottság egy javaslatot terjesztett be, hogy a számadások, a melyek eddig tót nyelven vitettek, ezentul magyar nyelven vitessenek. A többség azonban az elnökséggel együtt hivatkozott az autonomikus jogra és az inditványt a tót nyelv előnyére elejtette. Ide visz az, ha az első parancsnok nem a magyar hazafiság, hanem az autonomia kivánalmait veszi figyelembe. Ez fog ismétlődni Klenóczon is, ha valaha az egyházi vezetőségnek magyar nemzetiés irányu ujitás jutna az eszébe.

— **Eljegyzés**. Marton Gyula perjési okleveles tanitó, eljegyezte Tamásovits András bájos és szép leányát, Amáliát.

— **Vakmerő** támadás. Szeretjük a rendőrséget szidni, igaz, hogy sokszor reá is szolgál, de ezt az elvet nem szabad odáig vinni, hogy a rendőrségnek soha sincs igaza, mert ez viszont minden rend és fegyelem felbomlására visz. Ott a hol a rendőrség törvényes hatáskörében lép fel és azt tul nem lépi, tiszteletben tartandó a fellépése. Ezt sehogy sem akarta — x nevü szabólegény megérteni, aki a héten folyt sorozás alatt szintén az állitásra Rimaszombatban időzött. Eddig ugyan a szabólegényekről inkább a poltronságot hallottuk vagy szerelmi tragédiák hősei szoktak lenni, vagy mekegésüket halljuk csufolni, de vakmerőséget nem igen. Ezt czáfolta meg emlitett hősünk A Rózsa előtt ügyeletes rendőr a gyalogjáró szabaddá tételét óhajtván keresztülvinni, felszólitotta a hős szabólegényt is többek között, hogy hagyja el a gyalogjárót és ha ácsorogni akar, menjen a kocsiutra. Több sem kellett hősünknek, olyan gorombán válaszolt a rendőrnek, hogy az tettleg rendre utasitotta. Több sem kellett a szabónak, torkon fogta a rendőrt, hogy annak már a nyelve is kilógott. Erre egy csendőr kiszabaditotta a rendőrt, de a szabó ujból neki kapott a rendőrnek, mire az a közönség követelésére oldalfegyveréhez nyult és kardjával a szabó karján végig sujtott. De ez sem volt elég a harczias szabónak, ujból a rendőr felé kapott, mire az a szabó czombjába szurt. Ez aztán lefegyverezte a vad szabót és bekisérték, s aztán a kórházba szállitották. A hős szabó azóta bizonyára meggondolta, hogy kellemesebb a szabó dala, mint a rendőrséggel való harcz.

— **Országos vásár** Rimaszombatban ápril hó 5-én. (Városi állatorvos tudósitása.) Felhajtatott szarvasmarha 2846, ló 3150, sertés 785, kecske 34, összesen 6815 darab állat. Ezen rendkivül magas számu felhajtás tekintettel a kellemetlen időre, a sürgős tavaszi munkálatokra, csakis abban találja indokát, hogy gazdáink takarmányszükséget szenvednek. Vevők, kereskedők igen szép számmal jelentek meg, kik közül azonban a budapestieket az ottan fennálló forgalmi zárlat miatt sajnosan nélkülöznünk kellett. Szarvasmarha vásárban felette élénk forgalom fejlődött ki, mely a tenyésztésre alkalmas bikáknak, valamint a szopós borjuknak teljes számu eladásával, a tavaszi munkálatokhoz szükséges igás ökröknek s a levágni való marháknak fokozódó keresletével végződött. Eladók kezdetben tartották magukat, később az árak némileg csökkentek, de az irányzat mindvégig szilárd maradt. Jegyeztetett: urasági igásökör 340—420 frt, kisbirtokosoknak való 240—340, mustraökrök 180—266 frt páronként, javitott ökrök élősuly szerint 29 kr. kigrmként o — 6 százalék levonással. Tenyészbikák 145—220 frtig, fejős tehenek 70—130 frt, vágnivalók 55—110, szopós borjak 6—18 frton darabonként. Lóvásárban közepes forgalom mellett a jobb minőségü lovaknál áremelkedést észleltem. Főként a katonai hátas s a nehezebb hintóslovak voltak keresettek. Jegyeztetett: hintósló 380—560 frt, nehezebb igás 260—360, könnyebb 160—260 páronként, Remonda 250—320 frtig, parasztló 45—160 frtig darabonként. Sertéseknél csakis a nevelőkoczák és a legelőre való süldők között támadt aránylag élénk forgalom, mely mindvégig szilárd irányzatot, változatlan átalakulást mutatott. Hizott sertés nagyon keresett, de kevés volt. Árak: nevelőkoczák malaczostul 20—45 frt, malacz nélkül 18—30 frt darabja, 1 és fél éves süldők 34—40 frt, egyévesek 22—28 frt., félévesek 14—18 frton keltek páronként.

— **»A kert«**, melyet hirneves hazai magkereskedőnk, Mauthner Ödön ad ki; április 1-én megjelent 2-ik számával a tartalom változatos, sőgat illetőleg még érdekesebb s vonzóbb, mint a minő az első száma volt, melylyel a magyar irodalomban egy csapásra kivivta a polgárjogot. Kertészettel foglalkozóink csak most látják be, midőn »A Kert« praktikus irányban szerkesztett lapjait forgatják, hogy ezideig minő hasznos utmutató nélkül foglalkoztak tárgyukkal: a kertészettel! Mauthner Ödön hazafias missiót teljesit, midőn egyrészről fajtiszta kitünő magot ad, de másrészről »A Kert«-ben meg is magyarázza miként tereljük kertészetünket a haladás és fellendülés ösvényére? Ne kertészkedjünk, mig »A Kert«-et át nem lapoztuk!!! A kiadóhivatal (Andrássy-ut 23.) mutatványszámot kivánatra ingyen küld.

— **Az Első Leánykiházasitási Egyesület** mint szövetkezet vasárnap, márczius 31-én tartotta harminczkettedik rendes közgyülését. Schwarcz Armin bankigazgató elnök a nagy számban látogatott közgyülést megnyitván, konstatálja a közgyülés határozatképességét, amennyiben erre 122 tag megjelent, akik 1288 jutalékrészt képviselnek. A felolvasott igazgatósági jelentésből és az évi mérlegből kitetszik, hogy e folytonosan erősbődő és hatalmas fellendülésben levő intézet a lefolyt 1894. évben igen figyelemreméltó eredményeket ért el. Kiemelendő, hogy 5071 jutalékrész többnyire a fiatalabb koro ztályokból iratott be ujonnan. Az intézet vagyona 218,126 frt 49 krral szaporodott és tőkéje 1 045,635 frt 78 krra rug. A dijtartalék 981,684 frt 78 kr és 154,175 frt 49 krral emelkedett. Ezenkivül a nászjutalék felemelési tartaléknak, mely a tagok javára iratik s a nászjutalék nyereményeül szolgál 31,975 frt 50 kr és a külön tartaléknak 12,790 frt 20 kr. volt utalható. E tőkeállomány a teljesen tehermentes intézeti épületben, a fővárosi 25 milliós kölcsönkötvényeiben, magyar koronajáradékokban, továbbá takarékbetétekben és pénzkészletben van elhelyezve. Az 1894. évben nászjutalékok, felesleghányadék és halálesetek után történt visszatérítések fejében kifizetett 111.516 frt 16 krnyi tekintélyes összeg ezen egyesület nemzetgazdasági missziójának hivatottságáról legfényesebben tanuskodik. A felügyelőség elnöke, dr. Alexander Bernát egyetemi tanár a megejtett vizsgálatról olvasta fel jelentését és a felügyelőbizottság nevében inditványozta a felmentvény megadását, ami egyhangulag elfogadtatott. Az igazgatóság inditványait ujabb osztályok életbeléptetése iránt, a matematikailag felülvizsgált táblázatokkal együtt helyeslőleg tudomásul vették és elfogadták. Vészi József szerkesztő, egyesületi tag, lélekemelő és meleg szavakban mond köszönetet és elismerést az igazgatóságnak, különösen Schwarz Ármin elnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak, továbbá jegyzőkönyvi köszönetszavazását inditványozza az összes igazgatási és hivatalnoki testületnek. Ezt az inditványt is, miután Eppinger Lázár és Eckstein Bernát elismerőleg nyilatkoztak, élénk éljenzéssel elfogadták. Végül a felügyelőbizottságba közfelkiáltással beválasztattak dr. Alexander Bernát, Simonyi Zsigmond, Leipniker Gyula, Weil Dávid J., Basch Lajos és Heger József bankigazgatók.

Egy teljesen újjá alakitott rompás félfedeles kocsi jutányos áron eladó. Hol? megtudható e lap kiadóhivatalában.

Eladó zongora.

Egy igen jó karban levő 6 octávás

zongora

jutányos áron eladó. Hol? megtudható e lap kiadóhivatalában.

Meglepő olcsó árak!

LÖFKOVICS LIPÓT
ÁRUHÁZA
RIMASZOMBATBAN.

Tavaszi idényre!

Legujabb **gallérok, pelerinek, plüsch és bársony gallérkák** remek, szép kivitelben legujabb szinekben, ugyszintén **tavaszi kabátok, ceppek, egész kosztümök,** már meglepő nagy választékban érkeztek raktáramba.

Ugyszinte

női tavaszi kalapok

női bluzok, házi pongyola ruhák. Leány és gyermek ruhák és felöltők.

Meglepő nagy választékban

női-, férfi- és gyermek-czipők.

Női férfi és gyermek fehérneműek, gallérok és kézellők.

Remek kivitelü nyakkendők.

Midőn mindezeket tudomására hozom, kérem raktáram megtekintését

tisztelettel

Löfkovics Lipót.

Női- és leány **gallérok** 1 frt 90 kr.

Kedvező alkalom!

Női- és leány **pelerinek** 1 frt 90 kr.

Feltűnő olcsó árak! Leszállitott árak!

Bámulatos olcsó árak!

1229. — 476. szám.

Pályázati hirdetmény.

Szab. Rimaszombat városánál elhalálozás folytán megüresedett aladószedői állás betöltése végett pályázat nyittatik; felhivatnak mindazok, kik ezen 550 frt fizetéssel dijjazott kezelő tiszti állást elnyerni kivánják, hogy ez iránti törvényszerűen felszerelt kérvényüket **április 28-ig** a polgármesteri hivatalnál adják be.

A választás április 29-ére kitűzött képviselő-testületi közgyülésen fog megejtetni.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város Tanácsának 1895. évi márczius hó 29-én tartott üléséből.

Szabó György,
polgármester.

134. — 1895. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó, az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. Járásbiróság 12389—1895. számu végzés által Wertheimer és Frankl czég javára, Policzer Sámuel ellen, 68 frt 11 kr. tőke és járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás foganatositása alkalmával biróilag lefoglalt és 455 frt 23 krra becsült házi butorok, bolti áruk és felszerelések stbből álló ingóságok 68 frt 11 kr. tőke, ennek 1894. év április hó 9 napjától járó kamatai, 44 frt 25 kr. megállapitott eddigi, 1 frt jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbiróság 1001—1895. p. sz. kiküldést rendelő végzése folytán Tiszolczon, alperes lakásán leendő eszközlésére 1895. év április hó 11-ik napjának délelőtt 8 órája határidőül kitüzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX t.-cz 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombat, 1895. évi márczius 29.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Pályázat.

A Nyustya községi kisdedóvó-felügyelő-bizottsága

kisdedóvónői állásra

pályázatot hirdet.

Feltételek:

a) Nyári lévén a kisdedóvó, jelen pályázat csak folyó évi május 1-től, szeptember 30 ig viselendő állás betöltésére szól;

b) Az óvónő fizetése havonta 20 frt és külön 8 frt dajkadij;

c) Okleveles pályázó előnyben részesül.

Felhivatnak a tisztelt pályázni szándékozók, hogy folyamodványukat folyó április 28-ig Kubinyi Andor (rimaszombati járás főszolgabirája) kisdedóvó-felügyelő-bizottság elnökéhez — Nyustyára — küldjék be

Kelt Nyustyán, (Gömörm.) 1895. április 4.

Kolbenheyer József,
kisdedóvó-felügyelő-bizottság jegyzője

1371.
P. 1895. szám.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. Törvényszék közhirré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak a bánrévei államvasuti állomás kibővitése iránti kisajátitási ügyében a Bánréve község határában fekvő bánrévei 1-ső számu telekjegyzőkönyvben 224. hrsz. alatti Forgách József tulajdonát képező s a bemutatott tervrajzban megjelölt ingatlanságra nézve a kártalanitási eljárás megkezdése határidejeül az *1895. évi április hó 25. napjának délelőtti 10 órája* Bánréve községházánál kitűzetett, mely határnapra és időre az érdekeltek oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a kártalanitás feletti érdemleges határozat meghozatalát nem fogja gátolni.

Kir. Törvényszék Rimaszombatban. 1895 marczius 27.

Hamaliár, k. t. jegyző. **Kubinyi Aladár,** k. t. elnök.

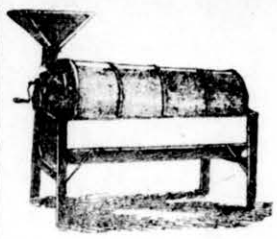

Első rimaszombati gazdasági-gép gyári-raktár

Rimaszombatban, Andrássy-ut.

A tavaszi idény beálltával van szerencsém a tisztelt vevők becses figyelmébe ajánlani, RIMASZOMBATBAN, az Andrássy-uton, a vasut mellett levő

gazdasági géposarnokot,

ahol mindennemű

gazdasági gépek

nagy választékban, kitünő minőségben a legolcsóbban, azaz eredeti gyári árban ugy részletfizetésre is kaphatók.

Eredeti Gubicz-eke kizárólag nálam kapható.

Kiszámithatatlan nagy előny a t. vevőre nézve, ha megvizsgálhatja azt, amiért pénzt ad. Biztositva van ezáltal attól, hogy esetleg némely ügynök által megrendelt uj gép helyett, befestett deszkát kapjon a vasuton vagy esetleg nem a megrendeltet.

A gépek jóságáért elvállalok szakszerü kezelés mellett, egy évi jótállást.

Mindennemü gazdasági géprészek gépcsarnokomban kaphatók

Kérem a gépeket gépcsarnokomban megtekinteni és szükségletét onnan fedezni.

Kitünő tisztelettel

KOHN ALBERT,
épület-fakereskedő.

Megrendeléseket bármily gyári gépekre elfogadok.

Nyomatott a kiadó Náray J. A. gyorssajtóján Rimaszombatban.